

MINISTERSTVO DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Útvar odborného vyšetrovania leteckých nehôd a incidentov
Nám. slobody 6, P.O.BOX 100, 810 05 Bratislava 15

Ev.č.: SKA2011007

Z Á V E R E Ć N Á S P R Á V A

o odbornom vyšetovaní leteckej nehody

vetroňa typu **L-13 SE VIVAT**

poznávacej značky **OM – 9109**

Dátum: 10.07.2011

Miesto: letisko Prešov / LZPW

A. Ú V O D

Odborné vyšetrowanie leteckej nehody, vážneho incidentu bolo vykonané podľa § 18 zákona č. 143/1998 o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 996/2010 o vyšetrowaní a prevencii nehôd a incidentov v civilnom letectve, ktorými sa riadi vyšetrowanie leteckých nehôd a incidentov v civilnom letectve.

Záverečná správa je vydaná v súlade s predpisom L 13, ktorý je aplikáciou ustanovení ANNEX 13, Vyšetrowanie leteckých nehôd a incidentov k Dohovoru o medzinárodnom civilnom letectve.

Výhradným cieľom odborného vyšetrowania je zistenie príčin vzniku leteckej nehody, vážneho incidentu a prevencia vzniku takýchto udalostí, nie však poukazovanie akejkoľvek viny alebo zodpovednosti osôb.

Táto záverečná správa, jej jednotlivé časti alebo iné dokumenty, vzťahujúce sa k odbornému vyšetrowaniu predmetnej leteckej udalosti majú len informatívny charakter a nemôžu byť použité inak, len ako odporúčenie pre realizáciu opatrení, ktoré by zabránili vzniku ďalších leteckých nehôd a vážnych incidentov s obdobnými príčinami.

Prevádzkovateľ / Vlastník:	SNA gen. M. R. Štefánika / Aeroklub Prešov
Typ prevádzky:	všeobecné letectvo
Typ vetraňa:	L-13 SE VIVAT
Poznávacia značka:	OM – 9109

Miesto vzletu:	LZPW
Fáza letu:	pristátie
Miesto nehody:	VPD 05 LZPW
Dátum a čas nehody:	10.07.2011, 07:10 h

Poznámka: Všetky časové údaje v tejto správe sú uvádzané v UTC čase.

B. INFORMATÍVNY PREHĽAD

Dňa 10.07.2011 o 07:10 h vykonal pilot na vetroni typu L-13 SE poznávacej značky OM-9109, let po okruhu letiska LZPW k overeniu otáčok vrtule. Počas pristávacieho manévru na trávnatú vzletovú a pristávaciu dráhu (ďalej len „VPD“) 05 letiska LZPW, došlo k zasunutiu podvozku a poškodeniu motorizovaného vetraňa.

Let bol vykonaný v súlade s oprávneniami prevádzkovateľa.

Pilot bez zranení.

Letecká nehoda bola písomne oznámená na Útvar odborného vyšetrovania leteckých nehôd a incidentov a na Riaditeľstvo letových činností SNA.

Na vyšetrenie príčin vzniku predmetnej leteckej nehody bol ustanovený:

PaedDr. Ján Mikuš

Správu vydáva:

Útvar odborného vyšetrovania leteckých nehôd a incidentov
Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

C. HLAVNÁ ČASŤ SPRÁVY

1. FAKTICKÉ INFORMÁCIE
2. ANALÝZY
3. ZÁVERY
4. ODPORÚČANIA NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI

1. FAKTICKÉ INFORMÁCIE

1.1 Priebeh letu

Po vzlete z VPD 05 vykonal pilot let po okruhu štandardným spôsobom. V polohe po vetre vysunul podvozok a pokračoval v pristávacom manévri. Po vykonaní 4. okruhovej zatáčky vysunul brzdiace klapky a rozpočet upravoval sklzom. Po dotyku so zemou došlo k zasunutiu podvozku a následnému kontaktu vrtule s terénom. Záverečnú fázu výbehu pilot usmernil mimo VPD 05.

Denná doba: Deň
Pravidlá letu: VFR

1.2 Zranenie osôb

Zranenie	Posádka	Cestujúci	Iné osoby
Smrteľné	-	-	-
Ťažké	-	-	-
Ľahké zranenia	-	-	-
Bez zranenia	1	-	-

1.3 Poškodenie vetroňa

Pri pristátí došlo k poškodeniu a deformovaniu spodného krytu motora a k zničeniu vrtule.

Poškodenia vetroňa sú takého charakteru, že oprava je vykonateľná bežnými postupmi a výmenou poškodených dielov.

1.4 Ďalšie škody

Neboli zdokumentované iné poškodenia.

Útvary odborného vyšetrenia leteckých nehôd a incidentov neboli oznámené okolnosti s prípadným uplatnením iných náhrad škôd voči tretej osobe.

1.5 Informácie o posádke

Pilot:

občan SR, vek 62 rokov

držiteľ preukazu spôsobilosti CPL(A) č.: SK 03980390, vydaný Leteckým úradom Slovenskej republiky dňa 29.10.1998 s vyznačenou platnosťou do 14.09.2015.

Kvalifikácie:

FI (A) s vyznačenou platnosťou do 30.09.2013

SEP(L) s vyznačenou platnosťou do 31.08.2012

TMG s vyznačenou platnosťou do 31.08.2012

Letové skúsenosti:

Celkom nalietať: 1104 hodín

z toho na TMG: 150 hodín

v roku 2011 nálet na type L-13 SE: 35 hodín

Teoretické preskúšanie z predpisov a smerníc dňa 27.2.2011.

Praktické preskúšanie z techniky pilotáže dňa 29.3.2011 s hodnotením - prospel.

1.6 Informácie o vetroni

Drak:

typ: L-13 SE VIVAT

poznávacia značka: OM-9109

výrobné číslo: 890318

rok výroby: 1989

výrobca: Aerotechnik CZ Kunovice, ČR.

Osvedčenie letovej spôsobilosti č. 3524, vydané Leteckým úradom SR dňa 03.07.2008.

Osvedčenie o overení letovej spôsobilosti č. 382/3524/04/N98 s vyznačenou platnosťou do 01.09.2012.

Vzletová hmotnosť a centráž boli v čase vzniku LN v povolenom rozsahu.

1.7 Meteorologická situácia

CAVOK, vietor premenlivý do 5 m/s, dohľadnosť nad 10 km

Meteorologická situáciu v čase leteckej nehody vyhovovala na vykonávanie predmetných letov.

1.8 Navigačné zariadenia

Štandardné vybavenie typu L-13 SE pre lety VFR.

1.9 Spojovacia služba

Vetroň bol vybavený rádiovým komunikačným vybavením umožňujúce obojsmerné spojenie v každom okamihu letu so všetkými leteckými stanicami. Rádiostanica v čase leteckej nehody bola naladená na kmitočet 122,15 (MTWR Prešov).

1.10 Informácie o letisku

Neuvádza sa.

1.11 **Letové zapisovače a ostatné záznamové prostriedky**

Neuvádza sa.

1.12 **Popis miesta nehody a trosiek**

Miesto dotyku vetroňa s povrchom VPD bolo cca 150 m od prahu VPD 05.

1.13 **Lekárske a patologické nálezy**

U pilota bola vykonaná dychová skúška na alkohol s negatívnym výsledkom.

1.14 **Požiar**

Nevznikol.

1.15 **Pátranie a záchrana**

Pátranie a záchranu prostriedkami SAR nebolo nutné vykonať.

1.16 **Testy a výskum**

Nebolo nutné vykonať žiadne testy ani expertné preskúmania častí vetroňa.

1.17 **Informácie o organizácii a riadení**

Letová činnosť bola vykonávaná v súlade s leteckými predpismi, ktoré sú platné na území Slovenskej republiky.

Prevádzkovateľom vetroňa je organizácia, ktorá má príslušné oprávnenia.

1.18 **Doplňkové informácie**

Neuvádza sa.

1.19 **Spôsoby vyšetrovania**

Boli použité bežné spôsoby vyšetrovania.

2. **ANALÝZA**

2.1 **Činnosť pilota**

Pilot vykonával kontrolný let na overenie klonenia a maximálnych otáčok vrtule. Po 2. okruhovej zatáčke VPD 05 skontroloval klonenie a režimy otáčok vrtule, pričom nezistil žiadne poruchy. V polohe po vetre vykonal povinné úkony s vysunutím podvozku, avšak neskontroloval jeho zaistenie a pokračoval v lete po okruhu. Po 3. okruhovej zatáčke pilot zaregistroval vietor zo zadu a stúpavý prúd, čo eliminoval vysunutím bífzd. Po 4. okruhovej zatáčke eliminoval sklzom vetroňa vietor sprava a zo zadu na voľnobehu motora, kde opätovne neoveril zaistenie podvozku. Po zrovnaní sklzu pilot pristával na vyššej rýchlosti a vetroň dosadol na nezaistený podvozok, pričom došlo k jeho zasunutiu a poškodeniu vrtule. Pilot pri výbehu vybočil s vetroňom mimo VPD 05.

3. ZÁVERY / Príčina vzniku leteckej nehody

3.1 Závery

- let bol vykonaný v súlade s plánovanou činnosťou leteckého prevádzkovateľa,
- pilot bol oprávnený vykonať let, mal platné príslušné odborné a kvalifikačné požiadavky,
- vetroň bol spôsobilý k vykonaniu predmetného letu, boli na ňom vykonané všetky predpísané práce,
- na mieste leteckej nehody, ani pri obhliadke vetroňa neboli zistené závady a poruchy leteckej techniky, ktoré by mohli byť príčinou leteckej nehody. Všetky poškodenia na vetroni sú následkom pristátia s nezaisteným podvozkom, ktorý sa po dotyku s VPD zasunul.
- meteorologické podmienky boli vyhovujúce pre vykonanie predmetného letu,
- letisko bolo prevádzkyschopné a vhodné pre predmetný typ vetroňa.

3.2 Príčiny leteckej nehody:

- pristátie motorizovaného vetroňa na nezaistený podvozok
- nedodržanie postupov a nedôsledné vykonanie povinných úkonov pilotom, ktorý vysunul podvozok a neoveril jeho zaistenie.

4. ODPORÚČANIA NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI

Na základe odborného vyšetovania príčin vzniku leteckej nehody

vetroňa typu **L-13 SE**

poznávacej značky **OM-9109**

ku ktorej došlo dňa **10.07.2011**

odporúčame prevádzkovateľovi Slovenskému národnému aeroklubu generála Milana Rastislava Štefánika prijať opatrenie:

vykonať rozbor z predmetnej leteckej nehody s lietajúcim personálom.

V Bratislave, 30.08.2011